

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Turbo, sive moleste et frustra per cuncta divagans
ingenium**

Andreä, Johann Valentin

Altorfii, 1620

Scena I.

[urn:nbn:de:bsz:31-138638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138638)

gemitibus prosequere. Valetē, quid fle-
tis?

*Desine migrantem lugere viator & hospes,
Non careo Patriâ, me caret illa magis.*

Valetē iterū atq; iterum, tertium, quar-
tū, quintū & sextū Valetē.

ACTV QVINTI.

SCENA I.

Sapientia.

1. *Veritas.* 2. *Tranquillitas.* 3. *Acquiescentia.*
4. *Mediocritas.* 5. *Judicium.* 6. *Eruicatio.*
7. *Integritas.* 8. *Simplicitas.* 9. *Toleran-*
tia. 10. *Solitudo.* 11. *Contemplatio.*
12. *Mors.*

Sap. **C**ONuenistis sorores, Orbis lumi-
na, Felicitatis ministræ, Ver. En-
nos Sapientia omnes ita ut iussisti. Sap.
Placet, & quàm vos simul intueor lubēs!
Terrarum solatium! sine quo credo hæc
Machina dudum corruisset. Ver. Dei hæc
clementia est, quod in paucissimorum
pectoribus supersumus, & societate hu-
manam, quasi glutine etiamnum cōser-
uamus. Sap. Quòd vos convocavi foro-
res, causam accipite. Permulti sunt,
qui nos reuera ambiunt, & ingenti labo-
re con-

re conciliare fatagunt, atq; in eo nec studiis parcūt, nec sumptib. nec manu ducto rib. carent, & informatorib⁹, tandē ubi diu, diutissimē frustra desudârūt, nec exorârunt propitias, nos non secus ac Fortunā ipsam cæcas, lubricas, iniquas, & fugitivas accusant, quæ inmani crudelitate amatorib. nostris non compaream⁹. An eidem vobis innotuit? Ver. Omnino Sapientia, Ita n. fodiunt homines quærēdo, ut vix locus sit, ubi effossā terram congerant. Tran. Et me homines quærūt in patinis, poculis, lectulis, libellis, ubiq; ubi non sum. Acq. Me verò in arcis, in cavernis, in titulis. Med. Mihi insidiantur, pauperes. Iud. mihi Critici, Politici. Er. Ego integros exercitus alo, q me sequūtur. Int. At ego penē spreta deliteo. Simp. Stultitiam homines appetunt, nō simplicitatē. Tol. Me extra pericula quærunt. Sol. Me homines in sylvis venant. Con. At me inter pulices, cimices, pediculos quærūt. Mors. me fugiūt homines & quærūt. Sap. Itaq; sorores vestra culpa minus fit, q nuspia id invenerint homines, q, quærere videntur, nam aut omnino non quærunt, qui supini sunt ac bestia-

bestiales: aut aliquid aliud sub vestro in-
regumento quærunt, iiq; quibus nunc
Múduſ scater, hypocritæ sunt, aut ibi vos
non quærunt, ubi estis, & pro vobis ve-
stras imagines, statua, aut larvas ample-
ctuntur. Ita q; si fieri posset, ut hos tertios
admoneremus, nóne id impetraremus,
q; utrinq; optamus, sc. jucundissimam ac
beatissimam cum hominib⁹ conversati-
onem. Ver. Nescio, mihi q; dem adeo de-
sperati videtur hominũ errores, ut ferè
ineptior reliquis appareat, qui corrigi
reliquos aut flecti posse sperat. Iud. Ine-
ptissimus, qui tentat. Nam si hodie è Mũ-
do infelicia cuncta tollas, cras suppullu-
labunt plura & infeliciora. Med. Mihi da-
tum est, quietè dare, libertatè & Satieta-
tem, q̄ vos frustra quæritis. Ver. Nequa-
quam, sed ille dabit Christus, q; de hoc u-
niverso nos exactè edocet, & peregrina-
tionis mortalis perfectum iter ostendit.
Tran. Qui nobis omnes affectuũ & tur-
bationum fluctus cõpescit. Acq. Qui no-
bis, q; appetimus bonũ sufficientissimũ
est. Med. Qui à nobis omne superfluũ, &
abũdans amovet. Iud. Qui contra omnẽ
Mundi opinionem sentit, p̄cipit, judicat.
Erud. Cujus scientia summa est, Int. Et ipsa

bonitas est. Simp. Et Agnus immaculatus.
Tol. ovifq; silens. Sol. Qui inter terrarum
strepitus nõ exauditur. Cont. Et res no-
stras omnes presentes intuetur. Mors. Et
Mortis mors est. Sap. Ah! q fit, ut ab ullo
alio, vel ullibi aliàs, aut scièdi perfectio-
nem, aut agendi excellètiã, aut vivèdi
regulas quærant? Ver. Cur extra verbum
Dei? Tr. Cur extra animæ quietem? Acq.
Cur extra volûtatis divinæ cum humanã
consensum? Med. Cur extra donorû spi-
ritus modû? Iud. Cur extra Christiani smi-
retionè? Erud. Cur extra crucis discipli-
nam? Int. Cur extra Charitatis conversa-
tionè? Simp. Cur extra doctam ignoran-
tiam? Tol. Cur extra asperam semitam?
Soli. Cur extra animæ despôsatae silenti-
um? Con. Cur extra Solis plustratis radi-
os? Mors. Cur extra meû conductû? Sap.
Sic est meæ sorores, quoniã extra Christi
centrum divagãtur mortales, nõ reperi-
unt, ubi cõquiescant, aut acquiescãt, sed
torquètur iis ipsis, quæ eis in solatium da-
ta sunt, Politia scilicet, artibus, jucûdita-
te, victu, amictu, & cûctis hominis orna-
mentis simul ac instrumentis. Verùm cû
pauci nobis servant, & discussa nebula-
rum

rum densitate penetrēnt, áne horū etiá
curam abiiciemus? Ver. Nequaquā: sed in-
formādi boni sunt. Trāq. Et sedādi. Acq.
Et satiandi. Med. Et moderandi. Jud. Et
acuendi. Eru. Et erudiendi. Int. Et lau-
dandi. Simp. Et cohibendi. Tol. Et con-
solandi. Sol. Et abstrahendi. Con. Et su-
stollendi. Mors. Et malis omnibus eripi-
endi. Sap. Itaq; propter eos vos cōvoca-
vi, ut mecū contemplaremini terras, si-
cubi haberemus, qui vincula excutere, &
de libertate solidā cogitare ausing, quiq;
nostrā conversatione uti velint, iis a des-
semus, & cum malorum risu ac fremitti,
eriperemus. Sistite nobis in mediū Glo-
būm. Contemp. Reposui. Sap. *Vah stulto-
rum plena omnia! Ver. Et erroribus referta
cuncta!* Tranq. Passim turbæ! Acq. Et
ubiq; appetitus! Med. Nusquam mediū
Jud. ab opinione cuncta! Erud. *Vah scio-
lorum turbam!* Int. Et fraudum chaos!
Simp. Ubi Candor? Tol. Nemo tolerat.
Sol. Phy! formicarum discursus! Con. Et
glirium sopor. Mors. Et Mortis affectata
oblivio ubiq; Sap. Sed videtisne sorores,
q̄ nostro nomine se alii venditent. Ecce
Socratem! Ver. Hic se jaecat Aristoteles.
Tran.

Tran. hic scribit Seneca. Acq. Et Dioge-
nes dolium volurat. Med. Et Plato exqui-
sité incedit. Iud. En Democritum homi-
nes ridentē! Er. En hermetem omnia ex-
cogitantem. Int. Mundus agit hūstrioniā.
Sim. Eamq; stupidam. Tol. Epicurus hic
de Phalaridis tauro differit. Soli. Et de-
speratio in sylvis oberrat. Cont. En nō-
ctūa inter lumina versant. Mors. Ego ve-
rō hos omnes pudefacio, & errorē infel-
licem prima aperio. Sap. *Ea est infelicitas
Terra, ut magnis commotionib. abripiantur et-
iam boni, inscū, aut nequicquam reluctantes.*
Ver. Et verbum Domini emigrat è loco
in locum. Tran. Et affectuum æstus ex se-
culis mutantur. Acq. Jam Mundus fene-
scens & exsanguis hominib. satisfacere
non potest. Med. Et æquilibriū nullum
supereft. Iud. *Ægri oculi, malus visus.* Er.
Invalescit barbaries. Integ. *Probrum est esse
probrum.* Simp. Nuspian non larvæ. Tol.
Laudis æque ac vituperii intolerabiles
sunt homines. Soli. Et multitudini plus
credunt, quàm sibi. Cont. Relata credūt.
Mors. Et mori nunquam discere volūt,
ne unquam vivant. Nec vivere ita volūt,
ut mori ausint, sed mortem habēt ad pæ-
nas

Devota cassis pectora ineptiis,
frustrà quod illinc queritis, illud hic
Hic illud! En gurgustiolum en casam!
En palliastrum: imò quoq; si lubet
Imam in cutem defigite ocellulos
Hic fixa Mater sede sedet Quies.

Pulsate, illas suas reseraverit obvia portas.
Ille ille Mundi Reçtor, & Arbiter
Cælestis aüræ particulam indidit
vobis ab alto: divite pectora
Æternitatis seminio beans
Maçtansq; sacra munere vos Fidei
Verboq; amoris lumina ventilat,

Hac vobis poterüt ævum impertire quietiã
Quapropter inter vos modo postmodum
Equaliter si vivere vultis, &
Fraternè, & iræ prælia mutue
Vitare, Sortis si patienter, &
Sufferre prompto fulmina pectore,
Simulq; vitam degere simplicem,

Nulla intercipient vestram turbella quietem.
Ergo beatum vivite seculum,
fluxi exuentes exuvias soli,
Anhela Cælo lumina patrio
Defixa habentes, mutua mutuis
Unà cremantes pectora amoribus,
Sic sic locatis cælitum in aureis
Sedibus ò sedes ostendent fata quietas!